

Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi

Journal of Academic Language and Literature

Cilt/Volume: 5, Sayı/Issue: 2, Ağustos/August 2021

Gülşah PARLAK KALKAN
Dr. Öğr. Üyesi, Kilis 7 Aralık
Üniversitesi / Türkiye
gulsahparlak@kilis.edu.tr

Ali KIRİBİŞ
YL, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi /
Türkiye
alikiribis@icloud.com

<https://orcid.org/0000-0003-0986-9768>
<https://orcid.org/0000-0002-1751-1160>

İş Yeri Adlarındaki Türkçenin Yabancı Dillerle Etkileşimi: Kilis Örneği*

*Interactive Relation of Turkish in Business Names
With Foreign Languages: Kilis Sample*

Araştırma Makalesi/Research Article

Geliş Tarihi/Received: 20.05.2021

Kabul Tarihi/Accepted: 17.08.2021

Yayın Tarihi/Published: 30.08.2021

Atıf/Citation

PARLAK KALKAN, G. ve KIRİBİŞ, A. (2021). İş Yeri Adlarındaki Türkçenin Yabancı Dillerle Etkileşimi: Kilis Örneği. *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi*, 5 (2), 1182-1219. <https://doi.org/10.34083/akaded.939762>

PARLAK KALKAN, G. ve KIRİBİŞ, A. (2021). Interactive Relation of Turkish in Business Names With Foreign Languages: Kilis Sample. *Journal of Academic Language and Literature*, 5 (2), 1182-1219. <https://doi.org/10.34083/akaded.939762>

Bu makale iThenticate programıyla taranmıştır.
This article was checked by iThenticate.

* Bu çalışma, 22-25 Şubat 2021 tarihlerinde Balıkesir/Bandırma'da düzenlenen Uluslararası Bilimsel Araştırmalar ve Yenilikçi Çalışmalar Sempozyumu'nda sunulan bildirinin genişletilmiş hâlidir.

Öz

Türkiye ile Suriye arasındaki sınır hattında yer alan Kilis; verimli toprakları, elverişli iklimi, geçiş güzergâhında bulunmasına bağlı ulaşım olanakları ile yüzyıllarca önemli bir yerleşim yeri olmuş ve kültürler arası etkileşimin de yüksek düzeyde olduğu ilde karma bir yapı oluşmuştur. Ayrıca yaklaşık dokuz yıl önce Suriye’de başlayan savaş sebebiyle de Kilis, yerli nüfusundan daha fazla bir mülteci nüfusu ile birlikte yaşamaktadır. Bu durum, ildeki ekonomik faaliyetlerden sosyokültürel yapıya kadar pek çok konuda etkili olduğu gibi yörede konuşulan Türkçeyi de etkisi altına almıştır. Söz konusu farklı kültürlerin kesişme noktası olan cadde ve sokaklar ise kültürel kimliğin deşifre edilebileceği önemli veri sahalarıdır. Farklı sosyal katmanlardan kişilerin öncelikli olarak çeşitli ihtiyaçlarını karşılamak üzere bulunduğu cadde ve sokaklar ile buralarda bulunan mağaza ve iş yerlerinde istemli ya da istemsiz iletişim hâlinde olmaları, dilin güncel durumu hakkında da konuyla ilgili araştırma yapmak isteyenlere önemli ipuçları sunmaktadır.

Nicel ve nitel veri toplama tekniklerinin bir arada kullanıldığı karma desenli bu çalışmada, Kilis ilinin merkezinde bulunan ve farklı özellikteki insan gruplarının yaşadığı üç bölge araştırma sahası olarak seçilmiştir. Birinci bölge daha çok yerli halkın yaşadığı Cumhuriyet Caddesi, Murtaza Caddesi; ikinci bölge daha çok il dışından üniversite okumak için ile gelen öğrencilerin veya iş sebebiyle ilde bulunan memurların ikamet ettiği Üniversite Caddesi; üçüncü bölge ise yoğunlukla Arap halkın yaşadığı Dereboyu Caddesi, Nemika Caddesi ve Zeytinli Mahallesi olarak belirlenmiştir. Her üç bölgeden derlenen 750 civarında iş yeri, mağaza vb. iş yeri adları köken itibarıyla tasniflenmiştir. Türkçenin yabancı diller ile etkileşim durumunu tespit amaçlı, sınırlı bir ölçekte ele alınan bu çalışmanın aynı zamanda nüfus yoğunluğunun sosyokültürel farklılıkları ile iş yeri adları arasındaki ilişkiyi de betimler nitelikte olması ile alana katkı sağlaması umulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Etkileşim, İş Yeri Adları, Kilis, Tabela, Türkçe.

Abstract

Kilis, which is bordering on Turkey and Syria, has been a significant settlement for centuries due to its fertile land, good weather condition, transportation opportunities. Hence, a multicultural structure has been developed with a high cross-cultural interaction. Besides, there are more refugees even than its own people due to the Syrian war for nine years in Kilis. This situation has naturally affected Turkish spoken besides economic activities and socio-cultural structure. Streets and boulevards which are intersection points of different cultures are important data fields in order to unveil those cultures. Streets, boulevards and businesses here are meeting points for people from different cultures. Because people must fulfil needs and voluntarily or involuntarily communicate with each other here. This situation gives opportunity to researchers who want to understand well actual situation of language.

In this study, which Quantitative and qualitative data collection techniques were combined applied; three districts were selected as the research site in which different groups of people live in Kilis province. The first district is Cumhuriyet, Murtaza Boulevards in which

native people live; the second district is Üniversite Boulevard in which generally university students and government officials live; the third district is Dereboyu, Nemika Boulevards and Zeytinli Quarter in which Arabian people live. About 750 business, shop and workplace names were collected and sorted out according to their origins. It is aimed with this limited scale study to determine the interactive relation between Turkish and foreign languages. Besides it is aimed to define how population density affects the relation between socio cultural differences and business names. With this features, the study may contribute to the research field.

Key words: Interaction, Business Names, , Kilis, Signboard, Turkish.

Giriş

Bildirişimin ön koşulu olan dil, sistematik dizgeler topluluğu olması yanında herhangi bir milletin kültürel kimliğinin kodlarını da şifreleyen simgeler bütünüdür. Ortak bir anlaşma aracı yani dil etrafında birleşen insan toplulukları yine bu dil sayesinde ortak bir duyuş-düşünüş şekli oluşturarak millet kimliği kazanırlar. Dolayısıyla aslı işlevi bakımından bireylerin duyuş, düşünce ve isteklerini ifade ederek yeryüzünde var olabilmelerine olanak sağlayan dil ile birey bağımsız birer olgu şeklinde düşünülemez gibi toplum ile dil de birbirinden bağımsız değerlendirilemez. İnsanın varlığı nasıl dil ile mümkünse, toplumların varlığı da ancak dil ile mümkün olmaktadır (Ünalın, 2014, s. 14).

Dilin işletim bakımından renklilik arz ettiği alanlarından biri de adlandırmadır. İnsanoğlu, yeryüzündeki var oluş hikâyesinde öncelikle kendini daha sonra da etrafını çevreleyen nesne, eşya, durum, olay ya da olguları adlandırarak iletişimi kolaylaştırmıştır (Arslan & Diyapoğlu, 2018, s. 2040-2041). Dolayısıyla doğada canlı-cansız her nesne ile olayın hatta düşünsel bir pratiğin dahi mutlaka bir adı olduğu için yeryüzünde ad verme durumundan yoksun tek bir topluluk ya da millet görmek mümkün değildir (Acıpayam, 1992, s. 1). Bu bakımdan ad verme ya da alma durumu, tarihin her döneminde ve her toplumda basit bir eylemin ötesinde adeta dev bir folklor olayına dönüşerek kültürün aynası olmuştur (Altan, 2018, s. 622). Örneğin söz varlığı bakımından oldukça zengin bir niceliğe sahip olan Hint-Avrupa dil ailesinde bilhassa akrabalık adları, Türkçeye kıyaslanamayacak kadar sınırlı düzeydedir. Söz gelimi Türkçede bacanak, enişte, kayınbirader şeklindeki üç ayrı kavrama karşılık İngilizcede *brother-in-law*, Fransızcada *beau-frère*, Almandada ise *schwager* şeklinde yalnızca birer dil birimi mevcuttur (Aksan, 2006, s. 150).

Bir milletin yaşam pratikleri, dinî ritüelleri, sosyokültürel değerleri adlarına da yansıdığı için adlandırma sistemindeki söz varlığı dilsel öğeler olmasının ötesinde dil/kültür ilişkisi bağlamında önemli göstergelerdir. Zira ister kişi adı olsun isterse de

herhangi bir nesnenin, eşyanın ya da durumun adı olsun adların ait olduğu toplumun kültürü ile çok sıkı bir bağı mevcuttur. Bir ulusun ad geleneği, onun geçmişteki ve bugünkü ruhsal/zihinsel durumunun ifade şeklidir (Alkaya, 2001, s. 442).

Ad sistemi içindeki kişi adlarından coğrafya adlarına kadar tüm adları kelime kaynağı, biçim özelliği ya da dil/kültür ilişkisi bağlamında inceleyen bilim dalı olan *onomastik*, Eski Yunanca *onomastikos* sözünden gelmektedir (Calp, 2014, s. 30).

Onomastiğin önemli çalışma alanlarından biri de iş yeri adlarıdır. Öncelikli olarak bir iş yerini diğer bir iş yerinden ayırmak amacıyla verilen iş yeri adları; kentleşme, sanayileşmeye bağlı olarak sayılarının artmasıyla rekabetin hız kazanması neticesinde radyo, televizyon, dergi, gazete vb. kitle iletişim araçlarından sonra önemli birer kitle iletişim öğeleri olarak karşımıza çıkmaktadır. İş yerleri adlandırılırken hitap edilen kitlenin kültürel yapısı kadar iş yeri sahiplerinin algı dünyaları ile değer yargıları da son derece önemli ve etkilidir. Dolayısıyla ilk bakışta iletişim ya da kültürle alakası net bir şekilde görülemeyen iş yeri adları, bir bakıma sahiplerinin ve hitap ettikleri kitlenin kültürel değerlerini kodlayan simgeler olarak değerlendirilebilir (Boyras, 2003, s. 142-143).

İş yeri adlarıyla ilgili bugüne kadar epey çalışma yapılmıştır. Bu çalışmaların büyük bir bölümünün neticesinde iş yerleri adlandırılırken geleneksel tercihlerin ağır bastığı görülsede özellikle rekabet koşullarının çok daha zorlu olduğu günümüzde dil ve kültür etkenleri göz ardı edilerek daha fazla müşteri ve kazanç kaygısıyla özensiz, tamamen yabancı ya da yabancı ve Türkçe karışık, anlamsız birtakım ad tercihleri söz konusudur. Hâl böyle olunca dil ve kültür bilincinin zayıfladığı bir insan hafızası ve dolayısıyla toplum hafızası, yozlaşma ve kaçınılmaz son olarak benlik kaybı ile kuşatılır (Yazıcı, 2017).

Elbette dünyada konuşulan bütün diller, ait oldukları toplumların ekonomik ya da kültürel faaliyetlerine bağlı olarak birbirleriyle daima etkileşim halinde oldukları için yeryüzünde saf hâlini koruyan bir dilin varlığından söz edilemez. Hatta diller arası bu etkileşim kimi zaman kelime alışverişi boyutunda kalmamakta, cümle düzeyinde ya da gramer hususiyetleri bakımından da gerçekleşmektedir (Yıldız & Sertoğlu, 2019, s. 1095). Dillerin birbirleriyle yoğun münasebeti neticesinde başta basit bir etkileşim olarak görülebilen bu durum, zamanla dilin özüne zarar vermekte; neticede dili bozulan toplumun geçmiş-bugün-gelecek bağı zayıflayarak kültür ve hatta benlik duygusu bakımından asimilasyon söz konusu olmaktadır (Sancak vd., 2008).

Her ülkenin cadde ve sokaklarında yabancı adlarla karşılaşmak olası bir durumdur (Halman, 1997, s. 204). Bu durum toplumlar arası ve kültürler arası etkileşimin doğal sonucudur. Diller de bu etkileşime bağlı olarak birbirlerinden kelimeler alır ya da başka bazı alıntılar yapar. Bu noktada önemli olan etkileşim ve

alışveriş esnasında ölçüyü kaçırmamaktır. Aksi takdirde ölçüyü kaçırmak yabancı unsurların dilde hâkimiyet kurması manasına gelir ki sonuç, dilde ve kültürde yabancılaşmadır (Şişman, 2018, s. 892).

Türkçe tarih boyunca çeşitli sosyal ve siyasal sebeplerle değişik dillerle etkileşim yaşamış, gelişmiş, zenginleşmiş ve güçlü bir kültür dili olarak ayakta kalmayı başarmıştır. Günümüzde ise artan teknolojik gelişmelere bağlı kitle iletişim araçları vasıtasıyla çağdaşlaşma konusunda örnek alınan Batı kültürleri ve dilleri ile ölçülü/ölçsüz etkileşim hâlinindedir. Hâlbuki bugün Türkçede Batı kaynaklı dillerden alınan ve Türkçenin ses/şekil kurallarına aykırı kullanımlar açıklanırken gerekçe gösterilen küreselleşme, teknolojik gelişmeler vb. durumlara rağmen özellikle AB ülkelerinin dil konusunda son derece hassas ve kuralcı bir tavır sergiledikleri görülmektedir. Örneğin bu ülkelerde tüketim maddelerinde, iş yeri adlarında yabancı kelime kullanılmamakta; bireyler bu ve benzer konularda dil bilinci ile hareket etmektedirler. Fransa'da daha 1634 yılında kurulan ve günümüze kadar aynı amaç doğrultusunda hareket eden Fransız Dil Kurumu, Fransızcanın saygınlığını ve onu yabancı dillerin ölçsüz tesirinden korumayı kendine ilke edinmiştir (Sezgin, 2004, s. 120).

Gerek Cumhuriyet öncesi gerekse Cumhuriyet sonrası dönemlerde Türkçeyi yabancı dillerin ölçsüz tesirinden korumak için sayısız mücadele verilmiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren Atatürk'ün çabaları ve konuyla ilgili çıkarılan yasalarla da başarı kazanılmıştır. Misal 1928 yılında Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkında Kanun'a bağlı olarak devletin bütün dairelerinde, cemiyet ve özel müesseselerde Türk harflerinin kullanılması zorunlu hâle getirilmiştir. Ancak bugün pek çok alanda olduğu gibi özellikle cadde ve sokaklarda toplumsal iletişim (Karademir, 2004, s. 1577) şekli olan iş yeri adlarında *q*, *w*, *x* gibi harflerin kullanımına izin verilmekte ve adı geçen kanunu hiçe sayan bu kullanımlar tabelalarda hızla artmaktadır (Akalın, 2001, s. 146-147). Ayrıca yukarıda da bahsedilen sebeplerle Batı ile kurulan ilişkilere bağlı Türkçedeki yabancı kelime oranı hızla artmış; ürkütücü boyutlara ulaşmıştır (Aydoğan, 2001, s. 148-152).

Sakaoğlu (2003, s. 418-419) günümüzde yabancı unsurların korkunç boyutlara ulaştığı iş yerlerine yabancı adlar vermeye ilgilili psiko-sosyal etkenleri şöyle açıklamıştır:

1. *Yabancı ad taşıyan iş yerlerinden alışveriş yapmanın bireyleri havalı ve ayrıcalıklı kıldığına inanılıyor.*
2. *Yabancı ad taşıyan iş yerlerinden yapılan alışverişin bireyler arasındaki sohbet esnasında alışveriş yapanın itibarını arttırdığına inanılıyor.*
3. *Tıpkı marka bağımlılığı gibi bu tür iş yerleri de bazı bireylerde bağımlılık yapıyor.*

Özenti yahut hitap edilen kitlenin sosyoekonomik durumuna, kültürel yapısına ya da tamamen kişisel sebeplere (dikkat çekme, farklılık iddiası gibi) bağlı olarak tabelalarda tercih edilen yabancı kelimelerin Türk dilini ve dolayısıyla kültürünü temelden sarsacak duruma geldiği görülmektedir (Akalın, 2002, s. 49). Çünkü kültür ile dil arasında sürekli ve karşılıklı bir etkileşim söz konusudur. Dilde yaşanan herhangi bir değişme, gelişme kültürü etkileyeceği gibi kültürel bir değişme, gelişme de doğrudan dili etkileyecektir (Korkmaz, 1996, s. 129).

İş yeri adlarında kullanılan Batı kökenli kelimeler, kirlenmeye yol açtığı gibi daha da kötüsü yabancı söz dizimi şekillerini de özendirdiği için Türkçenin söz dizimi kaideleri açısından büyük tehlike arz etmektedir. Ülkemizde büyük-küçük, herkes Türkçenin yabancı dillerin yoğun baskı ve tesirinden bir an önce kurtarılması konusunda hemfikir iken; bunun eyleme dökülme noktasında nasıl gerçekleşeceği konusu netleştirilememekte ve ne yazık ki Türkçe kaderine terk edilmektedir (Küçük & Saraç, 2008, s. 144).

Yabancı dillerin Türkçe üzerindeki etkilerinin incelendiği çalışmaların neticeleri de Türkçeyi yabancı dillerin olumsuz etkisinden korumak için acilen önlemler alınması gerektiğini göstermektedir.

Özellikle turizm bölgelerindeki esnaf tabelaları, bu etkinin yoğun bir şekilde görüldüğü mecralardır. Bu tabloya bir de çeşitli sebeplerle ülkeye kitlesel şekilde yapılan göçler de eklendiğinde dili korumak için ciddi tedbirlerin alınması gerekliliği görülmektedir.

Bu durumun en somut örneği, Suriye’de 2011 yılında başlayan iç savaş neticesinde dünyanın değişik ülkelerine olduğu gibi Türkiye’ye de yoğun bir şekilde yapılan Suriyeli mülteciler göçü ve sonrasında Türkiye’de yaşanan değişme ve gelişmelerdir. Söz konusu durumdan en çok etkilenen illerden biri de Suriye sınırında yer alan Kilis ilidir. Bugün Kilis, yerli nüfusundan çok daha fazla bir mülteci nüfusla birlikte yaşamaktadır. Mevcut bu durum, coğrafyadaki ekonomik faaliyetlerden kültürel unsurlara kadar pek çok konuyu olumlu ya da olumsuz açıdan etkilemekte olduğu gibi yörede konuşulan Türkçenin karakteristiğini de özellikle olumsuz yönde etkilemektedir. Sadece Kilis’teki iş yeri adlarına bakıldığında tabelalarda Arapça, Farsça, Fransızca, İngilizce ve Türkçe şeklinde melez bir yapıya bürünen Türkçe kullanımı dikkat çekmektedir. Şahbaz ve Sakar (2017, s. 473) da *Suriyeli Mültecilerle Değişen İş Yeri Tabelalarının Dilsel Kullanımlar Açısından İncelenmesi: Mezitli İlçesi Örneği* adlı çalışmalarında Mersin, Kilis ve benzer durumdaki illerde konuşulan Türkçenin durumunun sorgulanmasının elzem olduğunu ve gerekli durumda ihtiyaç duyulan tedbirlerin alınmasının dil ile kültürel doku açısından hayati önem taşıdığını vurgulamaktadırlar.

Bu çalışmanın amacı, Kilis ilinin merkezindeki iş yeri adlarında Türkçenin durumunu tespit etmektir. Bu temel amaç çerçevesinde araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Kilis ilinin merkezindeki iş yeri adlarının söz varlığında Türkçe ya da alıntı kelime kullanımı oransal olarak ne durumdadır?
2. İş yeri adlarında tespit edilen alıntı kelimelerin niteliği nedir?
3. İş yeri adları oluşturulurken Türkçe ya da yabancı unsur kullanımı ile iş yerinin konumu, hitap ettiği kitle arasında ilişki var mıdır?
4. Yakın bir zamanda Suriye’de yaşanan iç karışıklık ve savaş neticesinde Kilis’e göç eden Suriyeli mülteci nüfusunun iş yeri adlarına etkileri nelerdir?

Alanyazın Taraması

İş yeri adları, dilin güncel durumunu analiz etme noktasında önemli bir veri sahası olduğu için üzerinde titizlikle durulması gereken bir konudur. Ülkemizde iş yeri adlarını, hem bildirişim ögesi olan dil ve dilin o günkü durumunu tespit etmek için hem de dil/kültür ilişkisini betimlemek için irdeleyen pek çok çalışma mevcuttur:

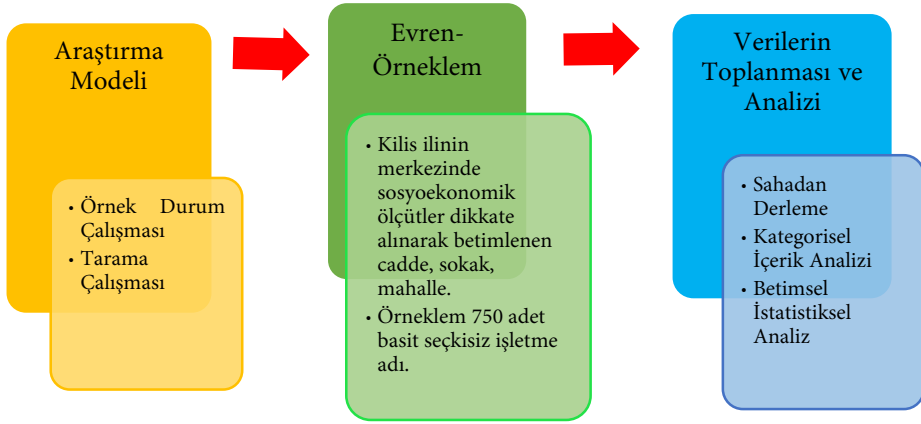
Alkibay’ın (1996) *Mağazalarda Yabancı İşletme Ad Kullanımına Yönelik Bir Araştırma*; Aydoğan’ın (2001) *Türkçeye Giren Yabancı Sözcükler ve Otel Adları*; Çetinkaya’nın (2020) *Ankara’nın Dil Bilimsel Manzarası: Ticari Tabelalar*; Karademir’in (2004) *Diyarbakır’daki Mağaza ve İş Yeri Adları Üzerine*; Kartallıoğlu’nun (2001) *Trabzon Maraş Caddesi’ndeki İş Yeri İsimleri*; Köktekin & Kara’nın (2006) *Erzurum İş Yeri Adlarında Dil Kirliliği*; Mert & Türkmen’in (2014) *Türkçe, Biz Sana Ne Yaptık Öyle? İş Yeri İsimleri Yabancılaşıyor: Türkiye’nin Kültürel Değişim Yolculuğu*; Sarı’nın (2004) *Türkçe Ad Kullanan İş Yerlerine Onur Belgesi*; Şeyda’nın (2005) *Dil Açısından Kars’taki İş Yeri İsimleri*; Üstünova vd.’nin (2010) *İş Yeri Adlarında Türkçenin Kullanımı*; Yaman & Ekmekçi’nin (2016) *Türkçenin İngilizce Yoluyla Melezleşmesi: Samsun’daki İş Yeri ve Mekân Adları Örneği*; çalışmaları tabela adlarında Türkçenin durumu ile ilgilidir. Arslan & Diyaçoğlu’nun (2018) *Ağrı İli Cumhuriyet Caddesi’ndeki İş Yeri İsimlerinin Dil/Kültür İlişkisi Bağlamında Değerlendirilmesi*; Arvas’ın (2011) *İş Yeri İsimleri Üzerine Bir Araştırma: Van Örneği*; Boyraz’ın (2003) *İletişim Açısından Sivas’ta Ticari İşletme Adları*; Gaddar’ın (2014) *Ödemiş’in İş Yeri Adları Üzerine Bir İnceleme*; Kaya’nın (2008) *Sivas’ta İş Yeri Adlandırılmaları ile İlgili Bazı Tespitler* çalışmaları dil kültür ilişkisini irdelerken Kandemir’in (2014) *Denizli’deki İş Yeri Adları Üzerine Bir İnceleme* adlı yayımlanmamış yüksek lisans tezi ile Yazıcı’nın (2017) *Yozgat İli İş Yeri İsimleri* adlı yayımlanmamış yüksek lisans tezi tabela adlarındaki hem dili hem de dil/kültür ilişkisini inceleyen çalışmalardır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nitel ve nicel veri toplama tekniklerinin birlikte kullanıldığı karma desenli bir zeminde tasarlanmıştır. Kilis ilinin merkezinde bulunan tabelalarda kullanılan Türkçenin durumunu tespit etmeyi amaçlayan bu çalışma temel olarak nitel araştırma desenlerinden biri olan durum çalışmasının iç içe geçmiş tek durum türüne uygun bir özellik göstermektedir. İç içe geçmiş tek durumda, tek bir durum için birden fazla alt tabaka veya birimin analizi söz konusudur (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 291). Belirlenen probleme uygun bir şekilde seçilen bölgelerden saha derlemesi yapılmıştır.

Çalışmanın nicel boyutunda ise Kilis ilinin merkezinde bulunan tabelalarda kullanılan Türkçeye etki eden değişkenleri ortaya koymak amacıyla tarama deseni kullanılmıştır. Bu desen, pek çok ögenin yer aldığı bir evren hakkında genel bir değerlendirmeye ulaşmak için evrenin tümü ya da evrenden alınacak bir grup veya örnek üzerinden yapılan araştırma şeklidir (Creswell, 2019; Karasar, 1995). Araştırma süreç diyagramı aşağıdaki şekilde gösterilmiştir:

Şekil 1. Araştırma Süreç Diyagramı

Evren / Örneklem

Bu çalışmada, Kilis ilinin merkezi genel evren olarak belirlenmiştir. Genel evren içinde bulunan iş yeri tabelalarında kullanılan Türkçeyi etkileyen değişkenleri tespit etmek için tabakalı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Karasar, örnekleme belli bir evrenden belli kurallarla seçilen ve seçildiği evreni temsil eden küçük bir bölüm olarak tanımlamaktadır (1995, s. 110). Örnekleme yöntemlerinden tabakalı örnekleme ise çalışma evreninin alt evrenlerden oluştuğu durumlarda tercih edilen bir yöntemdir. Bu örnekleme türündeki hedef, homojen alt tabakaların her birinden genellikle orantılı ve seçkisiz belirlenen birey veya nesne aracılığıyla tabakalar arasında karşılaştırma

yapmaktır (Yıldız, 2017, s.428). Bu bağlamda Cumhuriyet Caddesi, Murtaza Caddesi, Üniversite Caddesi, Dereboyu Caddesi, Nemika Caddesi, Zeytinli Mahallesi örneklem olarak seçilmiştir. Tabakalı örnekleme yöntemiyle belirlenen cadde ve sokaklardan basit seçkisiz yöntemle 750 adet iş yeri adı tespit edilmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Kilis ilinin merkezindeki iş yeri adlarının söz varlığını oluşturan kelimelerin köken bakımından değerlendirildiği bu araştırmanın veri havuzu, sosyokültürel olarak üç farklı özellikteki insan gruplarının yoğunlaştığı cadde, mahalle ve sokaklardan yapılan derleme ile oluşturulmuştur. Sahadan derlenen veriler, nitel veri analiz yöntemlerinden kategorisel içerik analizi ile belirli başlıklarda tasniflenmiştir. İçerik analizi, nitel çalışma türlerinde en sık başvurulan tekniklerdendir ve genel olarak yazılı ya da görsel verilerin tümdengelimci bir bakış açısıyla değerlendirilmesinde kullanılır (Özdemir, 2010, s. 335). Bu yöntemle oluşan tasnifler, tarama desenindeki betimsel istatistiksel analiz tekniği ile taranıp çeşitli istatistiksel grafikler oluşturulmuştur. Tarama desenindeki bu teknikle araştırmalarda “*ne, ne zaman, ne kadar, hangi sıklıkla*” şeklindeki sorulara cevaplar aranır (Wellington, 2006, s. 31-32).

İş yeri adlarında yer alan kelimeler köken bakımından tasniflendikten sonra Türkçenin etkileşim yaşadığı dillerden yapmış olduğu alıntılarının niteliği ve bugün dilin söz varlığı içindeki durumu dikkate alınarak yorumlar yapılmıştır. Şöyle ki kelime alıntılarının dilin ses işletim kurallarına uyumu, yabancılığı neredeyse belli olmayan kelimeler (duvar<Farsça divar, surat<Arapça suret) ve dilin ses işletim kurallarına uymayan, yabancılığı belli olan kelimeler (oksijen, devalüasyon) şeklinde iki farklı boyutundan söz etmek mümkündür (Aksan, 2006, s. 39). Nitekim Türkçe günümüze kadarki süreçte en çok etkileşim yaşadığı Arapça ve Farsçadan alıntılı kelimeleri, ses ve şekil özellikleri bakımından kendi karakteristiğine öyle bir uydurmuştur ki bu kelimelerin alıntı olduğunu anlamak mümkün değildir (Dursunoğlu, 2014, s. 518). Bu bağlamda araştırma kapsamında esas vurgulanmak istenen durum, ile okumak veya çalışmak amacıyla gelen bireylerin yaşadıkları ikinci bölgeden derlenen iş yeri adlarında tamamen yabancı görünümlü Batı kökenli kelime tercihinin fazlalığı ve mülteci nüfusun yaşadığı bölgelerden derlenen iş yeri adlarında kuralsız ve özensiz Türkçe kullanımı meselesidir.

Bulgular

Kilis ilinin merkezinde bulunan iş yeri adlarında kullanılan Türkçenin durumunu belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada, sosyokültürel olarak farklı insan topluluklarının yaşadığı üç ayrı bölgeden toplamda 750 adet iş yeri adı derlenmiştir. Birinci bölge olarak belirlenen ve daha çok yerli nüfusun yoğunlukta olduğu Cumhuriyet Caddesi ve Murtaza Caddesi’nden 250 adet; ikamet eden nüfusun büyük

bir bölümünün öğrencilerden ve memuriyet sebebiyle ile gelen memurlardan oluştuğu Üniversite Caddesi'nden 250 adet ve zorunlu göçe bağlı Suriyeli mültecilerin yoğunlaştığı Dereboyu Caddesi, Nemika Caddesi ve Zeytinli Mahallesi'nden de 250 adet olmak üzere toplamda 750 adet iş yeri adı, Türkçe ya da alıntı olma durumlarına göre değerlendirilmiştir. Nüfus yoğunluğunun sosyokültürel özellikleri ile iş yeri adı tercihleri arasındaki ilişkiyi somutlaştırmak üzere üç ayrı bölgede tasniflenen iş yeri adları; *Tamamı Türkçe İş Yeri Adları*, *Türkçe ve Yabancı ya da Yabancı ve Türkçe İş Yeri Adları*, *Tamamı Yabancı İş Yeri Adları* şeklinde üç ayrı grupta ele alınmıştır. Aşağıda araştırma neticesinde elde edilen bulgular tablolar ve grafikler hâlinde gösterilmiştir.

Tablo 1. Yerli Halkın Yoğun Olduğu Bölgelerdeki İş Yeri Adları

Tamamı Türkçe İş Yeri Adları	Türkçe ve Alıntı, Alıntı ve Türkçe İş Yeri Adları	Tamamı Alıntı İş Yeri Adları
Ak İletişim	Açık Mutfak (T. + Ar.)	Abacı Ticaret (Ar. + Ar.)
Aksu Döner	Ak Çeyiz (T. + Ar.)	Acar Oto Lastik (Ar. + Fr. + Fr.)
Altuğ Bilgisayar	Akım Elektrik (T. + Fr.)	Akıllı Teypçi (Ar. + İng.)
Aydın Giyim	Aksu Kebap (T. + Ar.)	Anahtarıcı İbrahim (Rum. + İbr.)
Babanın Yeri	Ala Restaurant ve Kafe (Ar. + Fr. + Ar. + Fr.)	Angel Bijuteri (Yun. + Fr.)
Baklavacım	Albeni Kundura (T. + T. + İt.)	Asım Ticaret (Ar. + Ar.)
Baş	Ali Baba Ocakbaşı (Ar. + T. + T. + T.)	Ayşecik Kafe (Ar. + Fr.)
Kuyumculuk	Alim Künefe (Ar. + T.)	Azim Büfe (Ar. + Fr.)
Bayrak Döner	Alperen Büfe (T. + Fr.)	Azim Otopark (Ar. + Alm.)
Beşevler	Alperen İnternet Kafe (T. + T. + İng. + Fr.)	Bahar Fidancılık (Far. + Rum.)
Yufkacısı	Altın Saatçilik (T. + Ar.)	Bahar Ticaret (Far. + Ar.)
Bizim Tatlıcı	Altınış Kebap Salonu (T. + T. + Ar. + Fr.)	Bakkal Bekir (Ar. + Ar.)
Bozkurt	Al-Ver Ticaret (T. + T. + Ar.)	Bakkal Neşet (Ar. + Ar.)
Pazarlama	Armağan Ticaret (T. + Ar.)	Bereket Gıda (Ar. + Ar.)
Çetin Tatlıcı	Arnavut Gıda (Yun. + Ar.)	Bilal Ticaret (Ar. + Ar.)
Çiçek Kuyumcu	Arslan Hurdacılık (T. + Far.)	

Gelişim İletişim	Arslan Paşabahçe (T. + T. + Far.)	Borsa Kebap (İt. + Ar.)
Gezer İletişim	Aslan Market (T. + İng.)	Bulvar Taksi (Fr. + Fr.)
Güven Boya	Aşkın Torna (T. + İt.)	Butik Reşit (Fr. + Ar.)
İğde Börekçisi	Ata İnşaat (T. + Ar.)	Büfem (Fr.)
İnci	Ata Reklam (T. + Fr.)	Can Büfe (Far. + Fr.)
Kuyumculuk	Atmaca Ticaret (T. + Ar.)	Cem Taksi (Ar. + Fr.)
Kelebek Bebek	Ay Taksi (T. + Fr.)	Cemal Usta (Ar. + Far.)
Kumoğlu	Aydın Ticaret (T. + Ar.)	Cemre Çeyiz (Ar. + Ar.)
Pekmezleri	Baba Ticaret (T. + Ar.)	Cennet Kırathanesi (Ar. + Ar. + Far.)
Özlem	Babacan Ticaret (T. + Far. + Ar.)	Cafe Time (Fr. + İng.)
Kuruyemiş	Bahadır Kuyumculuk (Far. + T.)	Çarşı Kebap (Far. + Ar.)
Özlem	Bak Ucuzluk Pazarı (T. + T. + Far.)	Çınar Ahşap (Far. + Ar.)
Kuyumcu	Baklavacı Aliler (T. + Ar.)	Çınar Emlak (Far. + Ar.)
Pınar Yemek	Başak Emlak (T. + Ar.)	Dersane Kafeterya (Ar. + Far. + Fr.)
Sever Kuyumcu	Bayrak Ambalaj ve Plastik (T. + Fr. + T. + Fr.)	Dostlar Konfeksiyon (Far + Fr.)
Süslü İğneler	Bayram Motor (T. + Fr.)	Döner Murat (T. + Ar.)
Taşkın Döşeme	Benim Büfe (T. + Fr.)	Efsane Dizel (Far. + Alm.)
Uzman	Berber Ayhan (İt. + T.)	Elit Askeri Malzeme (Fr. + Ar. + Ar.)
Soğutma	Bereket Döner (Ar. + T.)	Emin Ticaret (Ar. + Ar.)
Yağmur Tarım	Berkcan Boya (T. + Far. + T.)	Enes Reklam (Ar. + Fr.)
	Beşer Manifatura (T. + İt.)	Fatih Gıda (Ar. + Ar.)
	Biçakçı Ali Usta (T. + Ar. + Far.)	Fidanlık Taksi (Rum. + Fr.)
	Bilgin Gıda (T. + Ar.)	Filiz Kundura (Rum. + İt.)
	Birlik Ticaret (T. + Ar.)	Foto Gül (Fr. + Far.)
	Bizim Kırtasiye (T. + Ar.)	Full Tamir (İng. + Ar.)
	Bizim Pansiyon (T. + Fr.)	Fulya Çorap (İt. + Far.)
	Burak Bilişim (Ar. + T.)	
	Can Oyuncak (Far. + T.)	
	Cansu Bayan Kuaförü (Far. + T. + T. + Fr.)	

Cengiz Efsane İletişim (T. + Far. + T.)	Fulya Çorap Dünyası (İt. + Far. + Ar.)
Cengiz Erkek Kuaförü (T. + T.+ Fr.)	Halle Market (Ar. + İng.)
Çardak Döner (Far. + Ar. + T.)	Hastane Büfe (Far. + Fr.)
Çiçek Mobilya (T. + İt.)	Hayat Oto (Ar. + Fr.)
Çiçek Taksi (T. + Fr.)	Haydar İnşaat (Ar. + Ar.)
Çözüm Emlak (T. + Ar.)	Japon Pazarı (Fr. + Far.)
Damak Pastanesi (T. + İt. + Far.)	Kral Elektrik (Sırp. + Fr.)
Damla Büfe (T. + Fr.)	Kristal Cam (Fr. + Far.)
Demir Oto Aksesuar (T. + Fr. + Fr.)	Kuaför Fatoş (Fr. + Ar.)
Deniz Market (T. + İng.)	Lider Eksoz Taksi (Fr. + İng.)
Didem Ticaret (Far. + T. + Ar.)	Medcezir İnternet Kafe (Ar. + İng. + Fr.)
Doğan Elektrik (T. + Fr.)	Melek Soba (Ar. + Mac.)
Doğuş Bobinaj (T. + Fr.)	Mercimekler Market (Far. + Ar.)
Doğuş Cam (T. + Far.)	Merkez Kırtasiye (Ar. + Ar.)
Doğuş Sıhhi Tesisat (T. + Ar. + Ar.)	Mert Oto Dizel (Far. + Fr. + Alm.)
Dolunay Erkek Kuaförü (T. + T. + Fr.)	Mesken Emlak (Ar. + Ar.)
Dostlar Avm (Far. + T. + T. + Ar.)	Mevlana Çay Bahçesi (Ar. + Çin. + Far.)
Dostlar Erkek Kuaförü (Far. + T. + Fr.)	Meydan Büfe (Ar. + Fr.)
Dünya İletişim (Ar. + T.)	Minik Dünyam Kreş (Fr. + Ar. + Fr.)
Eda Oyuncak (Ar. + T.)	Murat Elektronik (Ar. + Fr.)
Edeoğlu Gıda (T. + T. Ar.)	Murat Hırdavat (Ar. + Far. + Ar.)
Elçi Spor Giyim (T. + Fr. + T.)	Murat Sıhhi Tesisat (Ar. + Ar. + Ar.)
Elçi Tuhafiye (T. + Ar.)	
Emek Kebap (T. + Ar.)	
En Tatlı Acı Baltacıoğlu Biberleri (T. + T. + T. + T. + T. + Rum.)	
Eren Mermer (T. + Ar.)	
Gezegen Erkek Kuaförü (T. + T. + Fr.)	

Gezer Ticaret (T. + Ar.)	Mücevher Mobilya ve Dekorasyon (Ar. + İt. + Ar. + Fr.)
Gönül Kuaför (T. + Fr.)	Nur Cam (Ar. + Far.)
Güven Cam (T. + Far.)	Nur CD (Ar. + İng. + İng.)
Güven Elektrik (T. + Fr.)	Nur Emlak (Ar. + Ar.)
Güven LPG (T. + Fr.)	Nur Kumaş (Ar. + Ar.)
Güven Mini Market (T. + Fr. + İng.)	Nur Oto (Ar. + Fr.)
Güven Vinç (T. + İng.)	Onur Makina (Fr. + İt.)
Renk Oto Boya (Far. + Fr. + T.)	Oto Klinik (Fr. + Fr.)
Sever Torna Atölyesi (T. + İt. + Fr.)	Reyhan İnternet Kafe (Ar. + İng. + Fr.)
Sevgi Erkek Kuaförü (T. + T. + Fr.)	Sadık Bobinaj (Ar. + Fr.)
Sevilen Otomotiv (T. + İng.)	Salon Halil (Fr. + Ar.)
Stüdyo Emre (Fr. + T.)	Salon Mesut (Fr. + Ar.)
Suat Kuyumculuk (Ar. + T.)	Saraylı Perde (Far. + Far.)
Şafak Doğrama (Ar. + T.)	Sedef Çeyiz (Ar. + Ar.)
Şahinbey Perde ve Ev Tekstil (Far. + T. + Far. + Ar. + T. + Fr.)	Sedef Kundura (Ar. + İt.)
Şam Kapısı Döner (Ar. + T. + T.)	Semaver Kafe (Rus. + Fr.)
Şehzade Döner (Far. + Far. + T.)	Simitçi Ali (Ar. + Ar.)
Şen Pide Fırını (T. + Rum. + Rum.)	Sosyete Pazarı (Fr. + Far.)
Şık Oyuncak (Fr. + T.)	Stadyum Gıda (Lat. + Ar.)
Tekin Cam (T. + Far.)	Star Taksi (İng. + Fr.)
Teknik Isı (Fr. + T.)	Şahbaz Oto (Far. + Fr.)
Toki Simit Evi (T. + T. + Ar. + Ar. + T.)	Şahin Kumaş (Far. + Ar.)
Töre Çeyiz Evi (T. + Ar. + T.)	Şahin Ticaret (Far. + Ar.)
Tuğçe Halı (T. + Far. + T.)	Şahinler Kadayıf (Far. + Ar.)
Tutku Pastanesi (T. + İt. + Far.)	Şampiyon Bilardo Salonu (Fr. + İt. + Fr.)
Ucuzluk Züccaciye (T. + Ar.)	Şampiyon Motor (Fr. + Fr.)
Uçar Motor (T. + Fr.)	Şelale Kafe (Ar. + Fr.)
Uğur Akvaryum (T. + Fr.)	
Uğur Kundura (T. + İt.)	

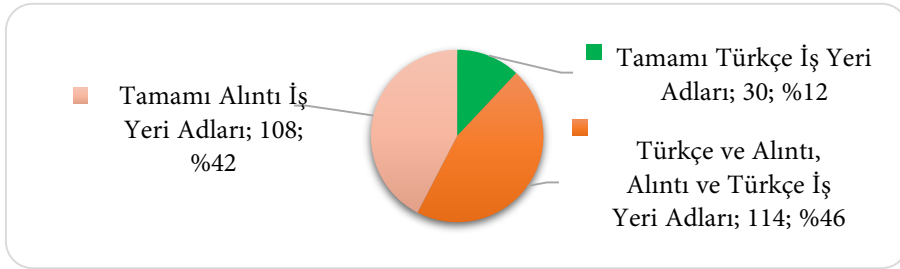
Uğur Ticaret (T. + Ar.)	Şirin Lokanta (Far. + İt.)
Uğurlu Ticaret (T. + Ar.)	Şirinler Kırtasiye ve
Uslu Yemenici (T. + Ar.)	Tuhafiye (Far. + Ar. + Ar. +
Usta Döner (Far. + T.)	Ar.)
Uzman Av Bayi (T. + T. + Ar.)	Şöhret Restoran (Ar. + Fr.)
Ünal Tesisat (T. + Ar.)	Taksim Büfe (Ar. + Fr.)
Ünlükahraman Ticaret (T. + Far. +	Tarot Kafe (İt. + Fr.)
Ar.)	Teknik Bobinaj (Fr. + Fr.)
Üstün Kadayıf (T. + Ar.)	Teknik Saatçi (Fr. + Ar.)
Yabancı Traktör Atölyesi (T. + Fr. +	Telefoncu (Fr.)
Fr.)	Terzi Osman (Far. + Ar.)
Yağmur Elektrik (T. + Fr.)	Truva Kafe (Fr. + Fr.)
Yağmur Oto Yıkama (T. + Fr. + T.)	Turkuaz Büfe (Fr. + Fr.)
Yalçın Ticaret (T. + Ar.)	Turuncu Café (Far. + Ar. +
Yaprak Ticaret (T. + Ar.)	Fr.)
Yıldırım Online (T. + İng.)	Vatan İnternet (Ar. + İng.)
	Vefa Turizm (Ar. + Fr.)
	Vitamin Kafe (Fr. + Fr.)
	Yakamoz İnternet Kafe
	(Rum. + İng. + Fr.)
	Yemenici Vakıf (Ar. + Ar.)

Tablo 1’de yerli halkın yoğun olduğu Cumhuriyet Caddesi ve Murtaza Caddesi’nden 250 adet iş yeri adı *Tamamı Türkçe*, *Türkçe-Alıntı* ve *Alıntı-Türkçe*, *Tamamı Alıntı* olmak üzere üç kategoride bölümlenmiştir. 250 adet iş yeri adından 30’unun Türkçe, 114’ünün Türkçe-alıntı ve alıntı-Türkçe, 108’inin ise tamamen alıntı kelimelerden oluştuğu görülmektedir. Yerli nüfusun yoğunlukta olduğu yerlerdeki iş yeri adlarında Türkçenin en çok Arapça ile etkileşim yaşadığı görülmektedir. Bu durum, Türkçenin Arapçayla öncelikli olarak din merkezli etkileşimi ve aynı zamanda yörenin coğrafi olarak Arap dünyasına yakın bir konumda olması neticesinde kültür alışverişine bağlı dil etkileşimi ile izah edilebilir. Dünyadaki bütün diller, birbiriyle etkileşim halindedir. Bu noktada önemli olan konu, etkileşim ve alışveriş esnasında ölçüyü kaçırmamak, dilin iç/dış yapısına zarar verecek alıntılamalardan uzak durmak ve dilde karşılığı olan kelimeleri bırakıp bu kelimelerin başka dillerdeki karşılıklarını

kullanmamaktır. Zira Oğuz Türkçesi döneminde Türkçenin Arapça ve Farsça ile etkileşiminden sonra *iki canlı* yerine *hamile*, *bay* yerine *zengin*, *bitig* yerine *kitap*, *tapug* yerine *hizmet*, *tanukluk* yerine *şahitlik*, *yumuş* yerine *hizmet* kelimelerinin tercih edilmesi durumunda görüldüğü gibi kimi Türkçe kavram ve kelimeler kullanımdan düşürülmüş; bu kelimelerin yerine Arapça veya Farsça karşılıkları tercih edilmiştir. Neticede zaruri ilişkilere bağlı etkileşimlerde, herhangi bir ölçü olmamakla birlikte alıntıların hoyratça fazlaşması dildeki kavram alanını daraltabilir, zihnin işleyiş özelliğini kısıtlayabilir. Bu bakımdan dil ile medeniyet arasındaki sıkı ilişkiye bağlı olarak bir milletin kültür seviyesinin dilin ifade gücünde saklı olduğu düşünüldüğünde bilimin de sanatın da dil tercihinin öncelikle ana dil olması gereklidir (Efe, 2020).

Yukarıdaki açıklamalardan yola çıkarak bu bölgedeki iş yeri adlarında kullanılan Arapça kökenli kelimelerin niteliğine bakıldığında, bu kullanımların sosyokültürel yapıdan kaynaklandığı, neredeyse tamamının Türkçenin ses işletim kurallarına uyum sağlayarak Türkçeleştiği görülmektedir. Ayrıca bu kelimelerin pek çoğunun esnafın kendisinin veya yakınlarının ad veya soyadlarından oluştuğu ve yüzyıllardır dilimizde kullanılan Türkçeleşmiş kelimeler olduğu *Kültürel Belleğin Günlük Yaşantıdaki Kodları: Kilis'teki İş yeri Adları Üzerine Bir İnceleme* adlı çalışmada da somut bir şekilde görülmektedir (Parlak Kalkan, 2021, s. 321). Aşağıdaki grafikte ise bu bulgulara ilişkin verilerin dağılım oranı verilmiştir:

Grafik 1. Yerli Halkın Yoğun Olduğu Bölgelerdeki İş Yeri Adlarının Dağılım Oranı

Görsel 1. Yerli Halkın Yoğun Olduğu Bölgeden Görsel Örneği

Tablo 2. Öğrenci ve Memurların Yoğun Olduğu Bölgelerdeki İş Yeri Adları

Tamamı Türkçe İş Yeri Adları	Türkçe ve Alıntı, Alıntı ve Türkçe İş Yeri Adları	Tamamı Alıntı İş Yeri Adları
Ay Yıldız İletişim	Al Aksa Tavuk (Ar. + Ar. + T.) Antep'i Âlâ Baklavaları (Ar. + Ar. + T.)	AbuMülhem Market (Ar. + İng.)
Baklavacı Yılmaz	Arda Düğün Salonu (T. + T. + Fr.) Bilal Deli Hair Style (Ar. + T. + İng. + İng.)	Aksa Kebapçı (Ar. + Ar.) Âlâ Café (Ar. + Fr.)
Bıyıklının Yeri	Billokma Pizza & Burger (T. + Ar. + İt. + Alm.)	Alfakher Nargile (Ar. + Ar. + Far.)
Bizim Yufkacı	By B. Ecem İç Giyim (İng. + T. + T. + T.)	Alğeram Nargile (Ar. + Far.)
Ceyhan Balıkçılık	By Kara (İng. + T.) By Koyuncu Market (İng. + T. + İng.)	Alharitani Market (Ar. + İng.)
Cicim Baklava	Çağrı Büfe (T. + Fr.)	Aljamil (Ar.)
Çağrı Döner	Çalışır Market (T. + İng.)	Allito Parfümeri (Ar. + Fr.)
Diriliş Dürüm Evi	Çekiç Gıda (T. + Ar.) El Aşçı Kasap (Ar. + T. + Ar.)	Amerikan Kültür (Fr. + Ar.)
Doy Doy	El Başa Tavuk (Ar. + Ar. + T.)	Angel Café (Yun. + Fr.)
Ecem İç Giyim	Elcemil Çocuk Giyim (Ar. + T. + T.) Elraslen Giyim (Ar. + T.)	Bakkal Şam (Ar. + Ar.) Barber Firas (İt. + Ar.)
Giybeni Ayakkabı	Elşabba Arap Tatlıları (Ar. + Ar. + T.) Emek Home Collection (T. + İng. + Fr.)	Barber Shop (İt. + İng.) Barber Suriyeli (İt. + Ar.)
Gizem Katmer	Enes Giyim (Ar. + T.) Erdem Gıda (T. + Ar.)	Bekkur Nargile (Ar. + Far.)
Kara'nın Yeri	Erdoğanlar Erkek Kuaförü (T. + T. + Fr.)	Beyaz Köşk (Ar. + Far.)
Karadeniz Isı	Etki Erkek Kuaförü (T. + T. + Fr.)	Button Café (İng. + Fr.)
Teyzenin Yeri	Ezo Gelin Kebap ve Lahmacun Lokantası (T. + T. + Ar. + Ar. + Ar. + Ar. + İt.)	Cafe Borsa (Fr. + İt.)
Uğur Giyim	Fanatik Bilgi İşlem (Fr. + T. + T.)	Çınar Pet Shop (Far. + İng. + İng.)
Umay Giyim		

Yağmur İletişim	Fatih Giyim (Ar. + T.) Foto Engin (Fr. + T.)	Diamond Hair Salon (Yun. + İng. + Fr.)
Yedi Aralık	Galaksi İletişim (Fr. + T.)	Dreams Café (İng. + Fr.)
Yıldız İletişim	Genç Gıda (T. + Ar.) Gezgin Otopark (T. + Alm.) Gezgin Tuhafiye (T. + Ar.) Gıda 79 AVM (Ar. + T. + T. + T. + Ar.) Gümüş Dünyası (T. + Ar.) Güneş Ticaret (T. + Ar.) Hakan Mobilya (T. + İt.) Hakan Pastanesi (T. + İt. + Far.) Halkmar VIP (T. + İng. + İng. + İng. + İng.) Hancı Kuyumculuk (Far. + T.) Hançer İletişim (Ar. + T.) Hapyland Giyim (İng. + İng. + T.) Has Giyim (Ar. + T.) Herdam Müzik Evi (Fr. + T.) HMK Rent a Car (İng. + İng.) İkinci Bahar Et Lokantası (T. + Far. + T. + İt.) İkizler Kebap (T. + Ar.) İmren Gross (T. + İng.) İmza Oto Boya (Ar. + Fr. + T.) İpek Gıda Pazarı (T. + Ar. + Far.) İpek Kadayıfçı (T. + Ar.) İstasyon Kahve Evi (Fr. + Ar. + T.) İzci Ticaret (T. + Ar.) Kampüs Çekirdek Café (Fr. + T. + Fr.) Katık Döner Salonu (T. + T. + Fr.) Kepekçi Kundura (T. + İt.)	Ehli Keyf (Ar. + Ar.) Ekomini Market (Fr. + Fr. + İng.) Elburak Ticaret (Ar. + Ar.) Elcemil Linens (Ar. + Ar.) Elhana Lokantası (Ar. + İt.) Elit Fitness Center (Fr. + İng. + İng.) Elkel Bakkal (Ar. + Ar.) Elmalek Arfad (Ar. + Ar.) Elsabbağ (Ar.) Eryme Pizza (İng. + İt.) Etuka Market (Ar. + İng.) FBI City's (İng. + İng.) Frida Coffee (İng. + İng.) Gold GSM (İng. + Fr. + Fr. + Fr.) Gonca Kuaför (Far. + Fr.) Gül Gıda (Far. + Ar.) Gül Kasabı (Far. + Ar.) Gül Nakış (Far. + Ar.) Gül Vanessa Parfümeri (Far. + İng. + Fr.) Halep Konfeksiyon (Ar. + Fr.) Hayal Kafe (Ar. + Fr.) Hürstil (Ar. + Fr.) İrfan Baharat (Ar. + Ar.)

Kilis Dent (T. + Fr.)	İtimat Press (Ar. + Fr.)
Komagene Çiğ Köfte (T. + Far.)	İtimat Ticaret (Ar. + Ar.)
Künefeci Ahmet (T. + Ar.)	Jim Paul Café Bistro (İng. + İng. + Fr. + Fr.)
Leziz Döner ve Kebap (Ar. + T. + Ar. + Ar.)	Kafein (Fr.)
Manav Erhan (Rum. + T.)	Kahve İstasyonu (Ar. + Fr.)
Manolya Bayan Terzisi (Fr. + T. + Far.)	Kalem Büfe (Ar. + Fr.)
Manolya Çiçekçilik (Fr. + T.)	Karanfil Market (Ar. + İng.)
Midye, Kokoreç, Köfte Evi (Rum. + Rum. + Far. + T.)	Kent Pastanesi (Soğd. + İt. + Far.)
Misyon Spor Giyim (Fr. + Fr. + T.)	Kevser Market (Ar. + Ar.)
Mobil Reklam ve İletişim (Fr. + Fr. + Ar. + T.)	Keyfi Ziyafet Sofrası (Ar + Ar. + Ar.)
Moda Erkek Kuaförü (İt. + T. + Fr.)	Keyfi Ziyaf-Et Sofrası (Ar.)
Nur Bakırcılık (Ar. + T.)	Kısmet Gıda (Ar. + Ar.)
Nur Soğutma (Ar. + T.)	Köşem Gıda (Far. + Ar.)
Nurşam İletişim (Ar. + Ar. + T.)	Kuaför Murat (Fr. + Ar.)
Onur Kuyumcu (Fr. + T.)	Kuaför Tuğba (Fr. + Ar.)
Öğretmen Kırtasiye (T. + Ar.)	Kuaför Zübeyde (Fr. + Ar.)
Öz atmaca Center (T. + T. + İng.)	Lady Shoes (İng. + Yun.)
Paris Erkek Kuaförü (T. + Fr.)	Lezzet Lokantası (Ar. + İt.)
Paşa Otopark (T. + Alm.)	Lider Saatçilik (Fr. + Ar.)
Pınar Oto (T. + Fr.)	Lina Suit (Yun. + Fr.)
Pırlıltı Elektrik (T. + Fr.)	Lion Bilardo (İng. + İt.)
Polat Giyim (Far. + T.)	Manav Ali (Rum. + Ar.)
Saklı Bahçe (T. + Far.)	Marjinal Collettion (Fr. + Fr.)
Savaş Ticaret (T. + Ar.)	Mavi Köşe (Ar. + Far.)
Saygın Gıda (T. + Ar.)	Mazlum Gıda (Ar. + Ar.)
Seçil Erkek Kuaförü (T. + T. + Fr.)	
Sena Çiçekçilik (Ar. + T.)	
Serdar Erkek Kuaförü (Far. + T. + Fr.)	

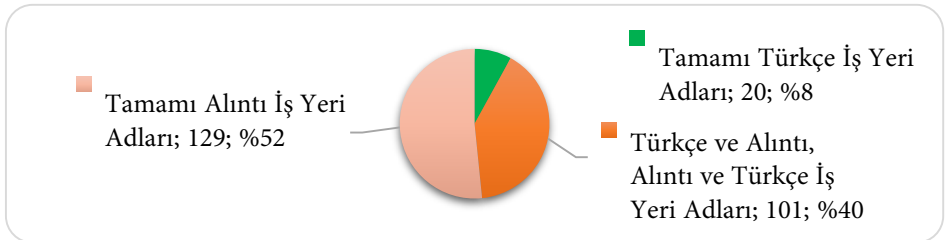
Sezer Pastanesi (T. + İt. + Far.)	Meraklı Köfteci (Ar. + Far.)
Sokak Café Bistro (T. + Ar. + Fr. + Fr.)	Metin Market (Ar. + İng.)
Style Giyim (Fr. + T.)	Mevsim Market (Ar. + İng.)
Trend Döner (İng. + T.)	Mina Office (Far. + Fr.)
Türkiye Shop (T. + İng.)	Miss Club (İng. + İng.)
Ufuk Düğün Salonu (Ar. + T. + Fr.)	Moda Şam (İt. + Ar.)
ultrAslan (Fr. + T.)	Moonlight (İng. + İng.)
Umay Market (T. + İng.)	Murat Kaporta (Ar. + Ar.)
Umut Büfe (T. + Fr.)	Nargile Kiraathanesi (Far. + Ar. + Far.)
Yakamoz Fırınlı Et Lokantası (Rum. + Rum. + T. + İt.)	Nazar Çay (Ar. + Çin.)
Yediiklim Akademi (T. + Ar. + Fr.)	Nedim Oto Lastik (Ar. + Fr. + Fr.)
Yener Manav (T. + Rum.)	New Vegas Café (İng. + İng. + Fr.)
Yeşilçam Café (T. + T. + Fr.)	Nisa Pastanesi (Ar. + İt. + Far.)
Yıldız Elektrik (T. + Fr.)	Olea Otel (Lat. + Fr.)
Yıldız Market (T. + İng.)	Oliva Café (Lat. + Yun. + Fr.)
Yıldız Oto Yıkama (T. + Fr. + T.)	Onur Dijital (Fr. + Fr.)
Yüksek Gıda (T. + Ar.)	Our Pijama (İng. + Fr.)
Zade'm Künefe (Far. + T.)	Outlet City (İng. + İng.)
Zekiye Bayan Kuaförü (Ar. + T. + Fr.)	Outlet Export (İng. + İng.)
Zengin Giyim (Far. + T.)	Pazarcım (Far.)
Zorbey Sürücü Kursu (Far. + T. + T. + Fr.)	Pazar Büfe (Far. + Fr.)
	Pehlivan Market (Far. + İng.)
	Pi Lounge Café Restaurant (İt. + Fr. + Fr.)

Pita Queen (İng. + İng)
Point Kargo (Fr. + Fr.)
Ram Café (İng. + Fr.)
Red Black Kafe (İng. + İng.
+ Fr.)
Ritac Parfümeri (Fr.)
Rozana Healty Cosmetic
(İt. + İng. + Fr.)
Salon Hasan (Fr. + Ar.)
Salon VIP (Fr. + İng.)
Sedef Pide Fırını (Ar. +
Rum. + Rum.)
Sema Pide Fırını (Ar. +
Rum. + Rum.)
Semaver Café (Rus. + Fr.)
Seventy Nine 79 Café (İng.
+ İng. + T. + Fr.)
Sihhi Tesisat (Ar. + Ar.)
Soffany GSM Aksesuarları
(İng. + Fr.)
Special (Fr.)
Sport Max (Fr. + İng.)
Sultan Market (Ar. + İng.)
Suriye Market (Ar. + İng.)
Şahan Gıda (Far. + Fr.)
Şamil Gıda (Ar. + Ar.)
Şara Home Collection (Ar.
+ İng. + Fr.)
Şarlo Elektronik (İng. +
Fr.)
Teknoplus Elektronik (Fr.
+ İng. + Fr.)
Temel Reis Döner (Rum. +
Ar.)

Tortilla (İsp.)
 Toyshop (İng. + İng.)
 Turkuaz Gaming Café (Fr. + İng. + Fr.)
 Tusem Pet Shop (Ar. + İng. + İng.)
 Ünvan Kebap (Ar. + Ar.)
 Üniversite Eczane (Fr. + Ar. + Far.)
 VIP Balkon Café Bistro (İng. + Fr.)
 Yaren Konfeksiyon (Far. + Fr.)
 Yunus Ticaret (Ar. + Ar.)
 Yusuf İnşaat (İbr. + Ar.)
 Zehra Butik (Ar. + Fr.)
 Ziya Home Center (Ar. + İng. + İng.)

Tablo 2’de öğrenci ve memurların yoğun olduğu Üniversite Caddesi’nden 250 adet iş yeri adı *Tamamı Türkçe*, *Türkçe-Alıntı* ve *Alıntı-Türkçe*, *Tamamı Alıntı* olmak üzere üç kategoride bölümlenmiştir. 250 adet iş yeri adından 20’sinin Türkçe, 101’inin Türkçe-alıntı ve alıntı-Türkçe, 129’unun ise tamamen alıntı kelimelerden oluştuğu görülmektedir. Bu bölgeden derlenen iş yeri adlarında Batı dillerinden özellikle Fransızca ve İngilizceden alıntı pek çok kelimenin tercih edildiği söylenebilir. Dolayısıyla eğitim seviyesinin yüksek olduğu bölgelerde, iş yeri sahiplerinin hedef kitleye hitap edebilmek ya da çağa ayak uydurmak amacıyla iş yerlerine yabancı kelimelerle dolu ve hatta yabancı dilleri anımsatan gramer unsurlarıyla oluşturulmuş yapıların yer aldığı adlar verdikleri görülmektedir. Aşağıdaki grafikte ise bu bulgulara ilişkin verilerin dağılım oranı verilmiştir:

Grafik 2. Öğrenci ve Memurların Yoğun Olduğu Bölgelerdeki İş Yeri Adlarının Dağılım Oranı

Görsel 2. Öğrenci ve Memurların Yoğun Olduğu Bölgeden Görsel Örneği**Tablo 3. Suriyeli Mültecilerin Yoğun Olduğu Bölgelerdeki İş Yeri Adları**

Tamamı Türkçe İş Yeri Adları	Türkçe ve Alıntı, Alıntı ve Türkçe İş Yeri Adları	Tamamı Alıntı İş Yeri Adları
Arda Soğutma	Ahmet Erkek Kuaförü (Ar. + T. + Fr.)	أسعار جيدة (İyi Fiyatlar)
Doksan Dokuz 99	Al Amane Kuyumcu (Ar. + T.)	أقمشة الحلاق (El Halak Kumaş)
DürümY!!!	Ar. + T.)	الشركة الدولية للشحن (El Dawliye Lojistik)
Paşa'nın Yeri	Ar. + T.)	العالمي للإلكترونيات (Elalemi Elektronik)
Eren Türk Bilgisayar	Ar. + T.)	الفاضل للتجديد (Fadel Döşeme)
Evden Eve	Ar. + T.)	بُن (Kahve /Coffee)
Taşımacılık	Ar. + T.)	بُن البرازيلي (Al barazili kahvesi)
Korkmaz	Ar. + T.)	بُن الجميل (Jamil kahvesi)
Kaynakçılık	Ar. + T.)	بُن الطابشو (Tabşo kahvesi)
Kuruyemişiçi	Ar. + T.)	بُن العربي (Arabi kahvesi)
Özen Soğutma	Ar. + T.)	بُن المنصور (El Mansur kahvesi)
Özkaya Doğrama	Ar. + T.)	بيت المونة (Gıda evi)
YeDoy	Ar. + T.)	حلاق (Berber)
	Ar. + T.)	حلاق رجالي (Erkek Kuaförü)
	Ar. + T.)	سوق الخليل (El Halil pazarı)
	Ar. + T.)	صالون أبو الزيك (Abu Zik salonu)
	Ar. + T.)	صالون الحلاق أبو أحمد _ Abu Ahmed Barber Salon)

El Avrupa Giyim (T. + T. + İt. + T.)	صالون الرشيد (El Raşid Salonu) صالون عمار السيد (Ammar Elsayied Salonu)
ElVisam Giyim (Ar. + T.)	عالم الطفولة (Çocuk Dünyası)
Elalem Elektroniği (T. + Ar. + Fr.)	عمار (Ammar)
Elumaraa Tatlıcı (Ar. + T.)	فروج الحبت (El Hibt Tavuğu)
Evden Eve Nakliyat (T. + T. + Ar.)	قرطاسية لين (Lin Kırtasiye) ماركت الدملخي (El Damlı Market)
Fadel Döşeme (Ar. + T.)	ماركت أبو ملهم (Abu Mülhem Market)
Fatih Oto Yıkama (Ar. + Fr. + T.)	ماركت البركة (El Baraka Market)
Göksu Ticaret (T. + T. + Ar.)	ماركت الجوك (El Juk Süpermarket) ماركت الرحمن (El Rahman Market)
Gönül Çeyiz (T. + Ar.)	ماركت القناص (Kannas Market)
Gözde Bayan Kuaförü (T. + T. + Fr.)	ماركت أم سلاف (Um Sülaf Market) مخزن رُستم (Rüstüm Mağazası)
Gülben Giyim (Far. + T. + T.)	مُرطبات (Nemlendiriciler) مغسلة الفاتح (Elfatih Oto Yıkama)
Günün Kasabı (T. + Ar.)	مفروشات البنفسج _ El Banafsej Mobilya)
Hele Bir Gel Erkek Kuaförü (T. + T. + T. + T. + Fr.)	مقهى (Kafe)
Hilal Yufkacısı (Ar. + T.)	موالح الأمير (ElEmir Kuruyemiş)
Hindi Döner (Ar. + T.)	موبايل/هاتف محمول (Cep Telefonu)
Irmak Market (T. + İng.)	موضة/ستايل (Stayle)
İdeal Erkek Kuaförü (Fr. + T. + Fr.)	ميلانو للإتصالات (Milano İletişim) نعومي (Naomi)
İyi Fiyatlar (T. + Ar.)	هيئة الله (Allah'ın Hibesi - Kız İsmi)
Kaplan Oto Döşeme (T. + Fr. + T.)	AbuŞevket Market (Ar. + İng.) Aile Merkezi (Ar. + Ar.)
Kar Kaporta (T. + İt.)	Al Mubayed Baharatlar (Ar. + Ar.)
Kardeşler Kundura (T. + İt.)	Aldawleyah Lojistik (Ar. + Fr.)
Kardeşler Oto (T. + Fr.)	Alemdar Kuaför Salonu (Ar. + Fr. + Fr.)
Kartal Bakkaliyesi (T. + Ar.)	Alhalabi Kahvesi (Ar. + Ar.)
Kartal Erkek Kuaförü (T. + T. + Fr.)	Al-Haritani Market (Ar. + İng.)
Kasrin Bayan Ayakkabı (Ar. + T. + T. + T.)	Alhassun Mobilya (Ar. + İt.)

Kaygısız Oto Tamir Atölyesi (T. + Fr. + Ar. + Fr.)	Allah'ın Hibesi (Ar. + Ar.) Almansor (Ar.)
Kevser Et Pazarı (Ar. + T. + Far.)	Bekir Market (Ar. + İng.) Berber Muhammed (İt. + Ar.)
Koç Otomotiv (T. + İng.)	Bereket Gıda (Ar. + Ar.)
Koçlar Ticaret (T. + Ar.)	Bereket Market (Ar. + İng.)
Kozan Erkek Kuaförü (T. + T. + Fr.)	Can Hırdavat (Far. + Far. + Ar.) Cibrini Market (Ar. + İng.)
Kral Ayakkabı (Sırp. + T. + T.)	Delux Kuaför (Fr. + Fr.) Derman Eczanesi (Far. + Ar. + Far.)
Kudüs Erkek Kuaförü (Ar. + T. + Fr.)	Ebu Abdo Market (Ar. + Ar. + İng.)
Kurt Oto Elektrik (T. + Fr. + Fr.)	Ekol Collection (Fr. + Fr.)
Kurt Ticaret (T. + Ar.)	El Hellak Kumaş (Ar. + Ar. + Ar.)
Limon Giyim (Rum. + T.)	El Hellak Kumaşları (Ar. + Ar. + Ar.)
Lokman Ünlü Mamülleri (Ar. + T. + Ar.)	El Juk Süpermar (Ar. + Fr. + İng.)
Lüks Oto Boya (Fr. + Fr. + T.)	El Said Market (Ar. + Ar. + İng.) ElHatip GSM (Ar. + Fr. + Fr. + Fr.)
Mavi İletişim (Ar. + T.)	ElMadine Café (Ar. + Fr.)
Max2 İletişim (Lat. + T.)	Elmevid Kahvesi (Ar. + Ar.)
Milano İletişim (Rus. + T.)	Elnur Café Net (Ar. + Fr. + İng.)
Mini Döner (Fr. + T.)	Elvelid Gıda Makine ve Ticaret (Ar. + Ar. + İt. + Ar. + Ar.)
Miraç Et Pazarı (Ar. + T. + Far.)	Elvelid Limited (Ar. + İng.)
Moda Giyim (İt. + T.)	Express Rent a Car (Fr. + İng. + İng.)
Murat Isı (Ar. + T.)	Faysal Hayrimenkul (Ar. + Ar.)
Nergiz Yorganları (Far. + T.)	Foto Bergüzar (Fr. + Far.) Hacı Bakkal (Ar. + Ar.)
Neşe Erkek Kuaförü (Ar. + T. Fr.)	Haircut (İng. + İng.)
Nisa Bacı Kozmetik (Ar. + T. + Fr.)	Halep Alşehba (Ar. + Ar.)
Nizam Çelik Kapı (Ar. + T. + T.)	Halep Market (Ar. + İng.) Halep Mirası (Ar. + Ar.)
Oğuz Ticaret (T. + Ar.)	Halepli Lokantası (Ar. + İt.)

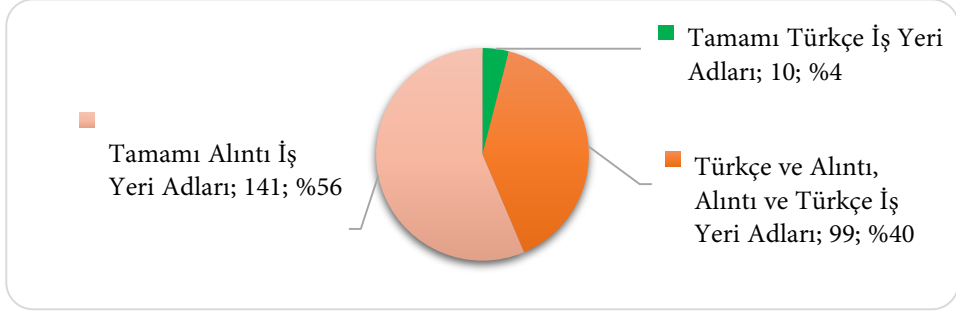
Orhan Gıda (T. + Ar.)	Hammuş (Ar.)
Osmanlı Giyim (Ar. + T.)	Hoca Tuhafiye (Ar. + Ar.)
Ölmez Dijital (T. + Fr.)	Huzur Bakkal (Ar. + Ar.)
Özbay Otomotiv (T. + İng.)	Huzur Cam (Ar. + Far.)
Özen Metal İşleri (T. + Fr. + T.)	Huzur Çeyiz (Ar. + Ar.)
Özen Pompa (T. + İt.)	Huzur Kundura (Ar. + İt.)
Özkar Ticaret (T. + Ar.)	Huzur Ticaret (Ar. + Ar.)
Özkurt Biber (T. + T. + Rum.)	İlhan Market (T. + İng.)
Özlem Market (T. + İng.)	İmar Emlak (Ar. + Ar.)
Polat Halı Saha (Far. + T. + Ar.)	İslam Ticaret (Ar. + Ar.)
Prens Yorganları (Fr. + T.)	Kalender Elektronik (Far. + Fr.)
Radikal Erkek Kuaförü (Fr. + T. + Fr.)	Kasap Bülent (Ar. + Far.)
Real Gençler (Fr. + T.)	Kasap Hüseyin (Ar. + Ar.)
Sihirli Eller Güzellik Salonu (Ar. + T. + T. + Fr.)	Kasap Ökkeş (Ar. + Ar.)
Style Giyim (Fr. + T.)	Kebabçı Bünyamin (Ar. + İbr.)
Şahin Boya (Far. + T.)	Kelleci Lokanta (Far. + İt.)
Şam Ayakkabı (Ar. + T. + T.)	Kerem Gıda (Ar. + Ar.)
Şam Tatlıcı (Ar. + T.)	Kerim Oto (Ar. + Fr.)
Şifalı Bitkiler (Ar. + T.)	Kervan Pastanesi (Far. + İt. + Far.)
Şirin Bayan Kuaförü (Far. + T. + Fr.)	Kevser Elektrik (Ar. + Fr.)
Tadım Kiraathanesi (T. + Ar. + Far.)	Kırmızıgül Mini Market (Ar. + Far. + Fr. + İng.)
Tarihi Paşa Hamamı (Ar. + T. + Ar.)	Kiler Market (Far. + İng.)
Taş Ticaret (T. + Ar.)	Köşem Gıda (Far. + Ar.)
Temiz El Döner (Ar. + T. + T.)	Kral Kamera ve Fotoğraf (Sırp. + Fr. + Ar. + Fr.)
Titiz Kundura Tamiri (T. + İt. + Ar.)	Lady Shoes (İng. + Yun.)
Tohumcu Motor (T. + Fr.)	Lahmuni Kahvesi (Ar. + Ar.)
	Market Furat Alşam
	Market Kamal (İng. + Ar.)
	Mazaya Nargile (Ar. + Far.)
	Mesut Rent a Car (Ar. + İng. + İng.)
	Mevsim Cam (Ar. + Far.)
	Mısırlı Gıda (Ar. + Ar.)
	Mini Market (Fr. + İng.)

Umut Gıda (T. + Ar.)	Moda Ferah (İt. + Ar.)
Ustam Oto Boya (Far. + Fr. + T.)	Murtaza Baharatlar (Ar. + Ar.)
Uygun Ticaret (T. + Ar.)	Nazar Tuhafiye (Ar. + Ar.)
Velid Erkek Kuaförü (Ar. + T. + Fr.)	Net Bilal Tech (İng. + Ar. + Fr.)
Yalçın Tesizat (T. + Ar.)	Nizam Reklam (Ar. + Fr.)
Yasemin Döner (Far. + T.)	Nur Market (Ar. + İng.)
Yavuzhan Oto (T. + T. + Fr.)	Otogar Taksi (Fr. + Fr.)
Yeniköy Ticaret (T. + Far. + Ar.)	Ömer Market (Ar. + İng.)
Yıldırım Seramik (T. + Fr.)	Ömür Eczanesi
Zümrüt Kuyumcusu (Ar. +T.)	Ömür Kundura (Ar. + İt.)
	Rock Sport (İng. + Fr.)
	Rüstem Mobilya (Far. + İt.)
	Salon Berber (Fr. + İtl.)
	Salon Hasan (Fr. + Ar.)
	Special (Fr.)
	Spor City (Fr + İng.)
	Suriyeli Bakkal (Ar. + Ar.)
	Şafak Kitap ve Kırtasiye (Ar. + Ar. + Ar. + Ar.)
	Şahinler Kadayıf (Far. + Ar.)
	Şark Köşesi (Ar. + Far.)
	Şifa Veteriner (Ar. + Fr.)
	Tevhide Eczanesi (Ar. + Ar. + Far.)
	Üniversite Eczanesi (Fr. + Ar. + Far.)
	Yunus Gıda (Ar. + Ar.)
	Yunus Gıda Pazarı (Ar. + Ar. + Far.)
	Zeytin Eczanesi (Ar. + Ar. + Far.)

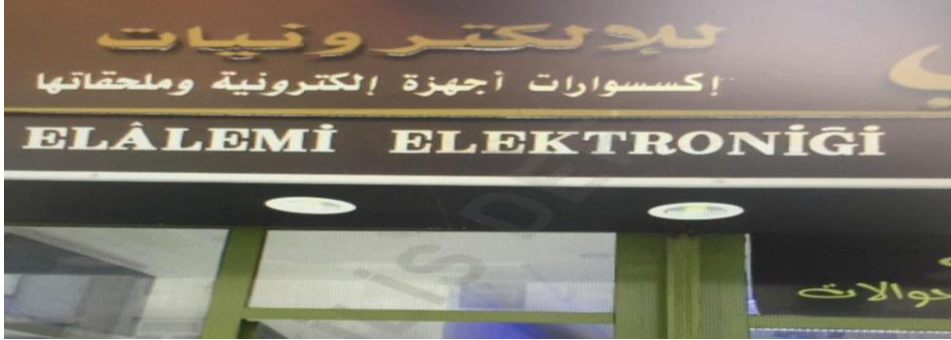
Tablo 3'te Suriyeli mültecilerin yoğun olduğu Dereboyu Caddesi, Nemika Caddesi ve Zeytinli Mahallesi'nden derlenen 250 adet iş yeri adı; *Tamamı Türkçe*, *Türkçe-Yabancı* ve *Yabancı-Türkçe*, *Tamamı Yabancı* olmak üzere üç kategoride bölümlenmiştir. 250 adet iş yeri adından 10'unun Türkçe, 99'unun Türkçe-alıntı ve alıntı-Türkçe, 141'inin ise tamamen alıntı kelimelerden oluştuğu görülmektedir. Bu bölgeden derlenen iş yeri adlarında ağırlıklı olarak Türkçe ve Arapça, Arapça ve Türkçe şeklinde kurulmuş adlar tercih edildiği söylenebilir. Bununla birlikte bu bölgede azımsanmayacak düzeyde iş yeri adının da Arap alfabesiyle yazıldığı; kimilerinde Türkçe yazım kurallarına uygun şekillerinin yer almasına karşın

kimilerinde sadece Arap alfabeli adların yer aldığı saptanmıştır. Bu bölgedeki iş yeri adlandırılmalarının ses, şekil, gramer ve kullanılan alfabe bakımından oldukça karmaşık bir tablo sergilediği söylenebilir. Aşağıdaki grafikte ise bu bulgulara ilişkin verilerin dağılım oranı verilmiştir:

Grafik 3. Suriyeli Mültecilerin Yoğun Olduğu Bölgelerdeki İş Yeri Adlarının Dağılım Oranı

Görsel 3. Suriyeli Mültecilerin Yoğun Olduğu Bölgeden Görsel Örneği

Tablo 4. İş Yeri Adlarındaki Yazım Yanlışları

Yazım Yanlışları	Yazım Yanlışlarının Doğrusu
Café	Kafe
Dersane	Dershane
Eksoz	Egzoz
Giybeni	Giy Beni
Kırmızıgül	Kırmızı Gül
Kuruyemiş	Kuru Yemiş
Limited	Limitet

Makina	Makine
Mamül	Mamul
Medcezir	Metcezir
Mekan	Mekân
Nergiz	Nergis
Suit	Süit
Toki	TOKİ
Unvan	Unlu
Ünlü	Unvan
Yediklim	Yedi İklim

Sonuç

Dilin güncel durumunun gözlemlenebileceği önemli veri sahalarından biri de iş yeri adlarıdır. Hiç kuşkusuz iş yeri sahibinin algı dünyasının birer yansıması olan ya da kâr elde etme amaçlı hitap edilen kitlenin beklentilerini karşılamak üzere oluşturulan iş yeri adlarının; (genç/yaşlı, fakir/zengin, toplumun her kesiminden insanının bulunduğu ve iletişime geçtiği bir mecra olmasına bağlı) hem dil hem de dil/kültür ilişkisinin deşifresi açısından önemli ipuçlarını barındıran simgeler olduğu söylenebilir. Tek tek değerlendirildiğinde belki de hiçbir anlam ifade etmeyecek bu simgeler, bir yörenin bütününden bir bölüm şeklinde incelendiğinde yörede kullanılan dilin yapısı, kurallarına uygun kullanılıp kullanılmama durumu, iletişim içinde olduğu diller hakkında veriler sunacağı gibi o yörede yaşayan halkın ekonomik ve kültürel faaliyetlerinden düşünce hatta inanç sistemine kadar pek çok konuda önemli bilgiler edinilmesine fırsat sunacaktır.

Kilis ilinin merkezindeki halkın sosyokültürel yapısına göre üç farklı bölge açısından incelenen iş yeri adları neticesinde çoğunlukla yerli nüfusun yaşadığı birinci bölgedeki iş yeri adlarında dinî/geleneksel kullanım şekline uygun olarak daha çok Türkçe ve Türkçeleşmiş alıntı kelime tercih edilmiş; çoğunlukla öğrenci ve memur nüfusun dolayısıyla eğitim seviyesi yüksek kesimin yaşadığı ikinci bölgedeki iş yeri adlarında Türkçenin ses iletim kurallarına ve gramer yapısına uygun olmayan Batı kaynaklı ve yabancı diyebileceğimiz kelimeler ile şekiller tercih edilmiş; çoğunlukla Suriyeli mültecilerin yaşadığı üçüncü bölgede ise *Türkçe ve Arapça /Arapça ve Türkçe ile Arapça / Farsça / İngilizce / Fransızca* şeklinde oldukça karmaşık görünümlü adlar tercih edilmiştir. Elbette çeşitli sebeplere bağlı kültürler ve diller arası etkileşim, teknolojik gelişmelerin de adeta zorunlu kıldığı küreselleşme gibi etkenlerle bilgi paylaşımı açısından bir dereceye kadar olağanlaşıyor. Ancak bu olağanlık zaman zaman dilde var olan kelimelerin başka dillerdeki karşılıklarının tercihi ve dilin iç

yapısını bozacak gramer kaideleri alıntılanması noktasında dil ve dil üzerine temellenen kültür için olumsuz bir durum oluşturmaktadır. Bilindiği üzere dilini kaybeden milletlerin tarih sahnesinden silindiği gerçeğinden hareketle günümüz dünyasında sıklıkla tercih edilen iletişim şekillerinden olan kitlesel iletişim sahalarında kullanılan dilin durumunun mutlak suretle sorgulanması ve kontrol altında tutulması; dilin, kültürün ve milletin gelecekteki akıbeti açısından son derece önemlidir.

Çalışmanın giriş kısmında da belirtildiği üzere teknolojiye çok ileri olan ekonomik düzeyi yüksek pek çok Avrupa ülkesinde, konuşulan dili korumak amaçlı birçok önlem alındığı -küreselleşme ya da dünya platformunda bilgi paylaşımına bağlı etkileşim gerekçe gösterilmeksizin-, ana dilin kurallarına ve söz varlığına uygun bir şekilde kullanımının zorunlu hâle getirildiği görülmektedir.

Ülkemizde dil kirliliği ile ilgili literatür incelendiğinde iş yeri adlarında kullanılan Türkçenin durumunu tespit eden pek çok çalışma yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmalarda dil kirliliğinin sebepleri, sonuçları betimlenmiş ve nasıl önlenebileceği konusunda pek çok kıymetli öneri sunulmuş olduğu hâlde iş yeri adlarının bugünkü durumunda gözlemlenen dil kirliliğinin geniş bir sahaya yayılmış olması ve hatta durdurulamaz bir boyuta gelmesi düşündürücüdür. Kilis'teki iş yeri adlarında kullanılan Türkçe ve yabancı kelime durumu sayısal olarak aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 5. *İş Yeri Adlarında Kullanılan Türkçe ve Alıntı Kelimelerin Sıklığı*

Diller	(f)
Arapça	552
Türkçe	507
Fransızca	280
İngilizce	132
Farsça	131
İtalyanca	57
Rumca	22
Yunanca	8
Almanca	6
Latince	4
İbranice	3
Rusça	3
Sırpça	3
Çince	2
İspanyolca	1

Macarca	1
Soğdca	1
Toplam	1713

Tablo 5'te 750 adet iş yeri adında toplam 1713 kelime tespit edilmiş; bu kelimelerden 507'si Türkçe iken 1206'sının ise başka dillere ait olduğu görülmektedir. Başka dillerden alınan 1206 kelimenin yarısının Türkçenin ses ve şekil özelliklerine uydurulmuş alıntı kelimeler olduğu söylenebilir. Özellikle Arapça, Farsça ile bazı Batı dillerinden alınan ve yüzyıllardır Türkçe söz varlığı içinde yer alan Türkçeleşmiş alıntı kelimelerin çoğunlukla yerli nüfusun yaşadığı bölgelerde tercih edildiği tespit edilmiştir. Kilis, esas itibarıyla nüfus yoğunluğunun az, ekonomik anlamda rekabet ortamının büyük şehirlere oranla daha esnek bir zeminde olduğu küçük ölçekli illerden biridir. Hatta günümüz koşullarında dahi insanların küçük ilde yaşamaya bağlı birbirlerini tanıdığı bu topraklarda alışveriş ilişkileri, Türk geleneklerine uygun bir şekilde satıcının ad, soyadına ve tanınırlığına duyulan güven ile yürümektedir. Dolayısıyla ile çeşitli sebeplerle sonradan gelen insan gruplarının yaşadığı bölgelerde sosyokültürel yapıya uygun ad tercihlerinde bulunma durumu bir dereceye kadar anlaşılır olmakla birlikte eğitim seviyesi yüksek bireylerin yaşadığı bölgelerdeki iş yeri adlarında tercih edilen Batı kaynaklı ve tamamen yabancı görünümlü kelime tercihleri ile yine bu dillere ait gramer şekillerinin kullanımı, Kilis gibi küçük ölçekli bir il için ve daha da önemlisi bu türden tercihlerin yörede konuşulan Türkçeye etkisi bakımından dikkate değer bir husustur. Ayrıca bu araştırmada betimlenen duruma bağlı olarak iş yeri adlarında kullanılan Türkçenin durumunun, nüfus yoğunluğunun ve hareketliliğin fazla olduğu büyük illerde de irdelenmesinin önem arz ettiğini söylemek mümkündür.

Alıntı kelimeler nicel olarak sırasıyla en fazla Arapça, Fransızca, İngilizce, Farsça ve İtalyancaya aittir. Ayrıca Batı kaynaklı kelime sıralamasında konuyla ilgili yapılan başka çalışmalarda da olduğu gibi (Küçük & Saraç, 2008; Şişman, 2018) bilinenin aksine, Fransızcanın ilk sırada olması dikkat çekicidir. Ayrıca 1928 yılında Türk harflerinin kabulüyle özel ya da resmî her türlü kurum ve kuruluş adında yalnızca bu harflerin kullanılması yasalaştırılmış olmasına rağmen Kilis'te bazı iş yeri adları Arap alfabesiyle yazılmıştır. Bu türden iş yeri adlarının tamamı Suriyeli mültecilerin yoğun olarak yaşadığı üçüncü bölgeden tespit edilmiştir. Söz konusu bu tabelaların bazılarında Arap alfabesiyle yazılmış adların Türkçe karşılıkları da yazılmış olmakla birlikte bu adlarda kullanılan Türkçenin ses/şekil/gramer unsurları bakımından ve anlam yönünden oldukça kusurlu olduğu söylenebilir. Ayrıca öğrenci ve memurların yoğun olduğu ikinci bölgeden de Türk abecesi dışında yazılmış tabela adları tespit edilmiştir. İzah edilen türdeki iş yeri adları, aşağıdaki tabloda görülmektedir:

Tablo 6. *Türk Abecesi Dışında Yazılmış İş Yeri Adları*

Türk Abecesi Dışında Yazılmış İş Yeri Adları	Türk Abecesine Çevirisi
حلاق	Berber
بُن العربي	Arabi Kahvesi
بُن الجميل	Jamil Kahvesi
بُن الطابشو	Tabşo Kahvesi
ماركت الجوك	El Juk Süpermarket
ماركت البركة	El Baraka Market
ماركت الدملي	El Damlı Market
ماركت أم سُلَاف	Um Sülaf Market
بيت المونة	Gıda Evi
سوق الخليل	El Halil Pazarı
موضة /ستايل	Stayle
صالون الحلاق أبو أحمد	Abu Ahmed Barber Salon
عمار	Ammar
ماركت الرحمن	El Rahman Market
بُن المنصور	El Mansur Kahvesi
مخزن رُستم	Rüstüm Mağazası
بيت المونة	Gıda Evi
ماركت أبو مُلهم	Abu Mülhem Market
ماركت القناص	Kannas Market
فروج الحبث	El Hibt Tavuğu
العالمي للإلكترونيات	Elalemi Elektronik
الشركة الدولية للشحن	El Davliye Lojistik
مُربطبات	Nemlendiriciler
أسعار جيدة	İyi Fiyatlar
حلاق رجالي	Erkek Kuaförü
صالون أبو الزيك	Abu Zik Salonu
عالم الطفولة	Çocuk Dünyası
موبايل/هاتف محمول	Cep Telefonu

صالون عمار السيد	Ammar Elsayyed Salonu
بُن البرازيلي	Al Barazili Kahvesi
مفروشات البنفسج	El Banafsej Mobilya
موالح الأمير	El Emir Kuruyemiş
مغسلة الفاتح	Elfatih Oto Yıkama
ميلانو للإتصالات	Milano İletişim
صالون الرشيد	El Raşid Salonu
قرطاسية لين	Lin Kırtasiye
أقمشة الحلاق	El Halak Kumaş
الفاضل للتجنيد	Fadel Döşeme
نعومي	Naomi
هبة الله	Allah'ın Hibesi
مقهى	Kafe
بُن	Kahve
Âlâ Café	Âlâ Kafe
Angel Café	Angel Kafe
Button Café	Button Kafe
Dreams Café	Dreams Kafe
Jim Paul Café Bistro	Jim Paul Kafe Bistro
New Vegas Café	New Vegas Kafe
Oliva Café	Oliva Kafe
Outlet Export	Outlet Eksport
Pi Lounge Café Restaurant	Pi Lounge Kafe Restaurant
Pita Queen	Pita Kueen
Ram Café	Ram Kafe
Semaver Café	Semaver Kafe
Seventy Nine 79 Café	Seventy Nine 79 Kafe
Sport Max	Sport Maks
Turkuaz Gaming Café	Turkuaz Gaming Kafe
VIP Balkon Café Bistro	VIP Balkon Kafe Bistro

Neticede bu çalışma ile iş yeri adlarındaki özellikle Türkçe ve Türkçenin kullanımı bakımından yer yer tespit edilen olumsuz tablo için herhangi bir kişinin ya da kurumun suçlu olduğu iddia edilmemektedir. Ancak insan ilişkilerinin samimi olduğu ve geleneksel yaşam tarzının hâlen korunduğu bu ilde dahi iş yeri adlarında, Türkçe karşılığı olduğu halde tamamen yabancı görünümlü Batı kaynaklı kelime tercihinin ve gramer şekillerinin kullanımının artması; Suriyeli mültecilerin yaşadığı bölgelerde de özensiz Türkçe kullanımı kısa vadede dili, uzun vadede ise kültürü olumsuz etkileme ihtimali taşıdığı için önemli bir husustur.

Bugüne kadar iş yeri adlarıyla ilgili yapılan diğer çalışmalarda da görüldüğü üzere ad tercihlerinde yabancı görünümlü alıntı kelimelerin sayısı çığ gibi büyümektedir. Söz konusu bu çalışmada ve diğer çalışmalarda da kültürler ve diller arası etkileşimin doğal sonucu olan yabancı kelime tercihi; bilinçsizlik, özentî, rekabet, farklılık iddiası gibi sebeplerle Türkçenin gramer yapısına zarar verecek boyutta gerçekleştirildiğinde varılan sonuç, doğal bir etkileşimden ziyade dil kirliliği ve buna bağlı yapay bir dil oluşturma tehlikesidir ki kültürel anlamda içi boşaltılan, ruhsuzlaştırılan bir dil, kültür ve medeniyet dili olmaktan uzaklaşır. Dili zarar gören bir milletin gelecekteki akıbetini, dilini kaybeden toplumların tarih sahnesinden silindiği gerçeğiyle bağdaştırarak özümsemek ve konuyla ilgili gerekli tüm önlemleri almak gerekmektedir. Unutmamak gerekir ki milletleri millet yapan unsurların en başında yer alan dili korumak suretiyle de küreselleşmek ya da ekonomik anlamda var olabilmek mümkün olacaktır. Bu noktada dil bilincinin korunması ve geliştirilmesi için devletin kurumlarından üreticilere, tüketicilere kadar o coğrafya üzerindeki her bireyin sorumluluk hissetmesi elzemdir.*

Kısaltmalar

T.:	Türkçe
Alm.:	Almanca
Ar.:	Arapça
Çin.:	Çince
Far.:	Farsça
Fr.:	Fransızca
İbr.:	İbranice
İng.:	İngilizce
İsp.:	İspanyolca
İt.:	İtalyanca
Lat.:	Latince
Mac.:	Macarca
Rum.:	Rumca
Rus.:	Rusça
Sırp.:	Sırpça
Soğd.:	Soğdca
Yun.:	Yunanca

Kaynakça

- Acıpayamlı, O. (1992). Türk kültüründe ad koyma folklorunun morfolojik ve fonksiyonel yönlerden incelenmesi. *IV. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Bildiri Kitabı*, 1-15. Ankara: Ofset Repromat Matbaası.
- Akalın, L. S. (2002). Türkçesiz Türkçe: İstanbul tabelaları. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, 2002/I (601), 48-54.
- Akalın, Ş. H. (2001). Adana'nın şalgamı nasıl 'shalgam' oldu? *Türk Dili*, 590, 145-147.
- Aksan, D. (2006). *Türkçenin söz varlığı*. Ankara: Engin Yayınevi.
- Alkaya, E. (2001). Türklerde ad verme geleneği ve kişi adları. *Türk Kültürü*, XXXIX (459), 442-448.
- Alkibay, S. (1996). Mağazalarda yabancı işletme adı kullanımına yönelik bir araştırma. *Türk Dili*, 538, 415-423.
- Altan, C. (2018). Kişi adları-siyasal eğilim ilişkisi: Mersin Üniversitesi örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(66), 621-631.
- Arslan, A. & Diypapoğlu, E. (2018). Ağrı ili Cumhuriyet Caddesi'ndeki iş yeri isimlerinin dil/kültür ilişkisi bağlamında değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(3), 2039-2058.
- Arvas, A. (2011). İş yeri isimleri üzerine bir araştırma: Van örneği. *Akademik Bakış Dergisi*, 23, 1-8.
- Aydoğan, B. (2001). Türkçeye giren yabancı sözcükler ve otel adları. *Türk Dili*, 596, 144-154.
- Boyras, Ş. (2003). İletişim açısından Sivas'ta ticari işletme adları. *Millî Folklor*, 15(60), 141-160.
- Calp, M. (2014). Kişi adları üzerine dil bilimsel bir çalışma (Ağrı ili örneği). *Ankara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 51, 27-49.
- Creswell, J. W. (2019). *Eğitim araştırmaları: nicel ve nitel araştırmanın planlanması, yürütülmesi ve değerlendirilmesi* (Çev. H. Ekşi). İstanbul: Edam.
- Çetinkaya, E. (2020). Ankara'nın dil bilimsel manzarası: ticari tabelalar. *SUTAD*, 50, 193-203.
- Dursunoğlu, H. (2014). Türkiye Türkçesindeki Arapça sözcükler ve bu sözcüklerdeki ses olayları. *Turkish Studies*, 9(9), 145-155.
- Efe, K. (2020). Dil medeniyet ilişkisi ve Arapça etkisi açısından Türkçe. *Türk Dünyası Araştırmaları*, 126(249), 281-294.

- Gaddar, Z. (2014). Ödemiş'in iş yeri adları üzerine bir inceleme. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 319-332.
- Halman, T. S. (1997). Basından: Türk dili. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, 1(542), 203-204.
- Kandemir, E. (2014). *Denizli'deki iş yeri adları üzerine bir inceleme*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Denizli: Pamukkale Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı.
- Karademir, F. (2004). Diyarbakır'daki mağaza ve iş yeri adları üzerine, *Türk Dil Kurultayı Bildirileri I*, 1577-1590, Ankara.
- Karasar, N. (1995). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kartallıoğlu, Y. (2001). Trabzon Maraş Caddesi'ndeki iş yeri isimleri üzerine. *Uluslararası Ahilik Kültürü ve Kırşehir Sempozyumu'nda Sunulan Sözlü Bildiri*, Kırşehir.
- Kaya, D. (2008). Sivas'ta iş yeri adlandırmaları ile ilgili bazı tespitler. *Uluslararası Ahilik Kültürü ve Kırşehir Sempozyumu'nda Sunulan Sözlü Bildiri*, Kırşehir.
- Korkmaz, Z. (1996). *Günümüzde dil yozlaşması*. İzmir Kültür Meselelerimiz Sempozyumu. 129-138 (<http://www.tdk.gov.tr/images/css/tdd/1997s542/1997-542-02-Z-Korkmaz-pdf> 15.02.2021).
- Köktekin, K. & Kara, F. (2006). Erzurum iş yeri adlarında dil kirliliği. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, XCII(660), 519-523.
- Küçük, S. & Saraç, S. (2008). İş yeri adlarındaki batı kaynaklı kelimeler ve Ordu ili örneği. *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 38, 137-155.
- Mert, K. & Türkmen, M. (2014). *Türkçe biz sana ne yaptık böyle? İş yeri isimleri yabancılaşıyor: Türkiye'nin kültürel değişim yolculuğu*. XII. Uluslararası Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi Bildirileri, 599-607, Antalya.
- Özdemir, M. (2010). Nitel veri analizi: sosyal bilimlerde yöntem bilim sorunsalı üzerine bir çalışma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 323-343.
- Parlak Kalkan, G. (2021). Kültürel belleğin günlük yaşantıdaki kodları: Kilis'teki iş yeri adları üzerine bir inceleme. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 20(1), 316-337.
- Sakaoğlu, S. (2003). Cumhuriyet'ten günümüze Konya'da iş yeri adları. *Türk Dili*, 622, 410-420.

- Sancak, Ş. vd. (2008). Dil ve kültür yozlaşmasında Giresun örnekleme. *Karadeniz Araştırmaları*, 16, 101-111.
- Sarı, Ö. (2004). Türkçe ad kullanan iş yerlerine onur belgesi. *Türk Dili*, 626, 182-186.
- Sezgin, F. (2004). *Türkçede Batı kaynaklı kelimelerin yoğunluğu*. Ankara: TDK Yayınları.
- Şahbaz, N. K. & Sakar, C. (2017). Suriyeli mültecilerle değişen iş yeri tabelalarının dilsel kullanımlar açısından incelenmesi: Mezitli ilçesi örneği. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 5(3), 472-484.
- Şeyda, A. (2005). Dil açısından Kars'taki iş yeri isimleri. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12, 77-88.
- Şişman, R. Ş. (2018). İş yeri adlandırma eğilimleri Muş merkez modeli. *Turkish Studies*, 12(28), 887-917.
- Türkçe sözlük, (2005). Ankara: TDK Yayınları.
- Ünalın, Ş. (2014). *Dil ve kültür*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Üstünova, M. vd. (2010). İş yeri adlarında Türkçenin kullanımı. *Turkish Studies*, 5(1), 1390-1418.
- Wellington, J. (2006). *Educational research: contemporary issues and practical approaches*. London: Continuum.
- Yaman, İ. & Ekmekçi, E. (2016). Türkçenin İngilizce yoluyla melezleşmesi: Samsun'daki iş yeri ve mekân adları örneği. *Karadeniz Araştırmaları*, 50, 217-229.
- Yazıcı, Z. (2017). Yozgat ili iş yeri isimleri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. *Yozgat: Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Yıldız, S. (2017). Sosyal bilimlerde örnekleme sorunu: nicel ve nitel paradigmalardan örnekleme kuramına bütüncül bir bakış. *Kesit Akademi Dergisi*, 3(11), 421-442.
- Yıldız, Ü. & Sertoğlu, G. (2019). Esnaf tabelalarında yabancı kelime dağılımı üzerine bir çalışma. *Route Educational And Social Science Journal*, 6(7), 1094-1122.

İnternet Erişimleri

Türk Dil Kurumu Sözlükleri. <https://www.sozluk.gov.tr/> adresinden 10.01.2021 tarihinde alınmıştır.

Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı. <http://www.kamus.yek.gov.tr/> adresinden 17.01.2021 tarihinde alınmıştır.

Cambridge Dictionary. <https://www.dictionary.cambridge.org/tr/> adresinden 27.01.2021 tarihinde alınmıştır.

Doha Dictionary. <https://www.dohadictionary.org/> adresinden 12.02.2021 tarihinde alınmıştır.

Türkçe Etimoloji Sözlüğü. <https://www.etimolojiturkce.com/> adresinden 13.01.2021 tarihinde alınmıştır.

Türkçenin Dirilişi. <https://www.turkcenindirilisi.com/sozluk.html> adresinden 14.02.2021 tarihinde alınmıştır.